ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Το παρόν αρχείο συνοδεύει το Πλαίσιο Οδηγιών Σχεδιασμού του ΕΠΕΣ 2028–2034. Χρησιμοποιείται για την καταγραφ
προτεινόμενων παρεμβάσεων.

Πεδίο	Στοιχείο υποβολής
Φορέας	The Green Tank
Ημερομηνία	20-11-26

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ			
Α/Α	**Ονοματεπώνυμο**	**Θέση**	**Υπηρεσία**
1	Νίκος Μάντζαρης	Αναλυτής Πολιτικής	
2	Ιόλη Χριστοπούλου	Διευθύντρια Πολιτικής	
3			
4			
5			

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΘΝΙΚΕΣ, ΕΝΩΣΙΑΚΕΣ Ή ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙ			
Α/Α	**Τίτλος στρατηγικής / πλαισίου**	**Επίπεδο**	**Κατάσταση**
1	Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία	ευρωπαϊκό	σε εφαρμογή
2	Ευρωπαϊκός Κλιματικός Νόμος (ΕΚ/2021/1119), όπως τροποποιήθηκε και συμπεριλαμβάνει νέο κλιματικό στόχο για το 2040	ευρωπαϊκό	σε εφαρμογή
3	Εθνικός Κλιματικός Νόμος (ν. 4936/2022)	εθνικό	σε εφαρμογή
4	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα	εθνικό	σε εφαρμογή
5	Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ)	εθνικό	σε εφαρμογή
6	Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) (όπως επικαιροποιήθηκαν και ισχύουν)	εθνικό	σε εφαρμογή
7	Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 για τις ΑΠΕ, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία	ευρωπαϊκό	σε εφαρμογή

8	Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1711	ευρωπαϊκό	σε εφαρμογή
9	Σχέδιο REPowerEU (COM/2022/230 final)	ευρωπαϊκό	σε εφαρμογή

ή των στρατηγικών επιλογών και την αναλυτική αποτύπωση των

Τηλέφωνο	Email
210-7233384	mantzaris.nikos@thegreentank.gr
210-7233384	christopoulou.ioli@thegreentank.gr

ΚΕΣ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΑ
Σύνδεσμος ή σύντομη παρατήρηση

Public

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 – Προσδιορισμός προκλήσεων/αναγκών και στρατηγική συνάφεια των επιλογών

Α/Α	Τίτλος πρόκλησης / ανάγκης	Τεκμηρίωση πρόκλησης / ανάγκης	Διαπιστώσεις από την υλοποίηση στρατηγικών	Τίτλος στρατηγικής επιλογής	Συνάφεια με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	Συνάφεια με ΜΔΣ, Εθνικό Σχέδιο Αποκατάστασης, ΕΣΕΚ, Οδικός Χάρτης Ψηφιακής Δεκαετίας	Συνάφεια με Στρατηγικές και Κατευθύνσεις της Ε.Ε.	Συνάφεια με εθνικές / περιφερειακές στρατηγικές	Σχόλια
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ανάγκη συνέχισης της στήριξης των λιγνιτικών περιοχών για την ολοκλήρωση της Δίκαιης Μετάβασης	Η Δίκαιη Μετάβαση αποτελεί μακροχρόνια διαδικασία οικονομικού και κοινωνικού μετασχηματισμού, η οποία δεν ολοκληρώνεται με την παύση της λιγνιτικής δραστηριότητας. Παρά τη σημαντική πρόοδο της απολιγνιτοποίησης, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί με την παύση της λιγνιτικής λειτουργίας της Πτολεμαΐδας 5 στα τέλη του 2026, οι κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις παραμένουν έντονες. Η Δυτική Μακεδονία καταγράφει διαχρονικά από τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στη χώρα, ενώ η ανεργία των νέων (18–29 ετών) είναι η υψηλότερη μεταξύ των λιγνιτικών περιφερειών της ΕΕ. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, η Δυτική Μακεδονία ήταν η μόνη ελληνική περιφέρεια στην οποία η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, δεν αυξήθηκε μεταξύ 2012 και 2023. Επιπλέον, κατά την περίοδο 2018–2023, καταγράφηκε σημαντική μείωση του πληθυσμού ηλικίας 15–34 ετών, εντονότερη από τη μείωση του συνολικού πληθυσμού της περιφέρειας, επιτείνοντας τις δημογραφικές και αναπτυξιακές προκλήσεις. Τα στοιχεία αυτά αναδεικνύουν ότι η οικονομική και κοινωνική μετάβαση απαιτεί περισσότερο χρόνο και τεκμηριώνουν την ανάγκη συνέχισης της στοχευμένης στήριξης των λιγνιτικών περιοχών και μετά το 2027, ώστε η πρόοδος στην απολιγνιτοποίηση να συνοδευτεί από οικονομική αναζωογόνηση, δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και κοινωνική συνοχή.	Η εμπειρία από την εφαρμογή του ΣΔΑΜ, των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης και του ΠΔΑΜ 2021–2027 αναδεικνύει ότι ο οικονομικός μετασχηματισμός των λιγνιτικών περιοχών απαιτεί μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα από μία προγραμματική περίοδο. Παρά την πρόοδο στην ενεργοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων, η υλοποίηση των επενδύσεων και η επίτευξη απτών κοινωνικοοικονομικών αποτελεσμάτων χρειάζονται περαιτέρω ενίσχυση. Προς αυτή την κατεύθυνση, είναι αναγκαία η συστηματική αξιολόγηση της εφαρμογής του ΠΔΑΜ 2021–2027, όχι μόνο ως προς την απορρόφηση των πόρων, αλλά και ως προς τα πραγματικά κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα στις λιγνιτικές περιοχές, ώστε τα συμπεράσματα και τα διδάγματα να αξιοποιηθούν στον σχεδιασμό της νέας προγραμματικής περιόδου.	Διασφάλιση της συνέχισης της Δίκαιης Μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών κατά την περίοδο 2028–2034, με διακριτή στρατηγική προτεραιότητα και στοχευμένη χρηματοδότηση.	Η συνέχιση της Δίκαιης Μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών συνδέεται με τη Σύσταση του Συμβουλίου της 10ης Ιουλίου 2026 για την Ελλάδα. Στην αιτιολογική σκέψη 22 γίνεται ρητή αναφορά στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και τονίζεται η ανάγκη διατήρησης της δυναμικής υλοποίησης των προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής και μεγιστοποίησης του αντικτύπου των επενδύσεων, καθώς και η ανάγκη χωρικά στοχευμένων μέτρων για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 31 αναγνωρίζεται ότι η πιο στοχευμένη αξιοποίηση των εσόδων, μεταξύ άλλων από το ΣΕΔΕ, μπορεί να εξασφαλίσει επαρκείς πόρους για την πρόωθηση μιας δίκαιης και συμπεριληπτικής πράσινης μετάβασης. Η στρατηγική επιλογή συνδέεται επίσης με τη 2η ειδική σύσταση για τη συνέχιση της υλοποίησης των προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής και την 5η για την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και τη βελτίωση της ποιότητας των θέσεων εργασίας.	Το αναθεωρημένο ΕΣΕΚ (2024), σε συμφωνία με τον Εθνικό Κλιματικό Νόμο (ν. 4936/2022), προβλέπει τον τερματισμό της λιγνιτικής ηλεκτροπαραγωγής έως το 2028, ενώ αναμένεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα. Στην ενότητα 3.1.1 αναγνωρίζει ρητά την ανάγκη Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης των περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης και περιλαμβάνει μέτρα για την οικονομική διαφοροποίηση, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη δίκαιη εργασιακή μετάβαση και την αποκατάσταση των λιγνιτικών εκτάσεων. Η συνέχιση της στοχευμένης στήριξης των περιοχών αυτών κατά την περίοδο 2028–2034 συνάδει με τις προτεραιότητες του ΕΣΕΚ και είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση του οικονομικού και κοινωνικού μετασχηματισμού τους.	Η συνέχιση της Δίκαιης Μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών συνάδει με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η οποία στηρίζεται στην αρχή ότι «κανείς δεν μένει πίσω», και με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η ευρωπαϊκή πολιτική για τη Δίκαιη Μετάβαση αναγνωρίζει την ανάγκη στοχευμένης στήριξης των περιοχών που πλήττονται περισσότερο από την απανθρακοποίηση. Η ομάδα εργασίας της ευρωπαϊκής Πλατφόρμας Δίκαιης Μετάβασης (2025 - https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/funding/just-transition-fund/jtp-future-working-group-toolbox.pdf) εισηγείται τη συνέχιση της ειδικής ευρωπαϊκής χρηματοδότησης μετά το 2027, με χωρική στόχευση και σύνδεση με τοπικά σχέδια μετάβασης. Αντίστοιχα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2026 https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2026/1473/oj) ζητά τη διατήρηση διακριτού Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης κατά την περίοδο 2028–2034, με προβλέψιμους πόρους, για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών επιπτώσεων της μετάβασης. Εξάλλου, στην ίδια κατεύθυνση έχουν κατατεθεί πολλές τροπολογίες από διαφορετικές πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον υπό διαμόρφωση κανονισμό για τα ΕΠΕΣ.	Η συνέχιση της Δίκαιης Μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών συνάδει με το Εθνικό Κλιματικό Νόμο (ν. 4936/2022), το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) και τα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης. Η στήριξη των περιοχών αυτών αποτελεί διαχρονική εθνική προτεραιότητα, όπως αποτυπώνεται στη διάθεση πόρων από τα έσοδα δημοπράτησης δικαιωμάτων εκπομπών του ΣΕΔΕ ήδη από το 2018, αλλά και στην πρόσφατη έγκριση του Ειδικού Προγράμματος ΔΑΜ 2026–2030, συνολικού προϋπολογισμού 245,4 εκατ. ευρώ. Το πρόγραμμα αυτό προβλέπει εθνική χρηματοδότηση και μετά το 2027, συμπληρωματικά προς τους ευρωπαϊκούς πόρους. Η σημασία της συνέχισης της Δίκαιης Μετάβασης αναδεικνύεται επίσης σε πρόσφατες δηλώσεις του Πρωθυπουργού (29.8.2026) και του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (23.7.2026), με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας, την προσέλκυση επενδύσεων και την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της απολιγνιτοποίησης.	
2	Προώθηση της συμμετοχής πολιτών, ΟΤΑ και μικομεσαίων επιχειρήσεων στη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση / Περιορισμένη ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και συλλογικής αυτοπαραγωγής λόγω θεσμικών και τεχνικών εμποδίων	Η ανάπτυξη των ενεργειακών κοινοτήτων και της συλλογικής αυτοπαραγωγής στην Ελλάδα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικά εμπόδια, ιδίως στην πρόσβαση στον ηλεκτρικό χώρο και στην εφαρμογή του (εικονικού) ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού. Σύμφωνα με την 9η ανασκόπηση του Παρατηρητηρίου Ενεργειακών Κοινοτήτων & Αυτοπαραγωγής του Green Tank (Ιούνιος 2026), καταγράφεται σημαντική επιβράδυνση στην ανάπτυξη νέων έργων και ιδιαίτερα περιορισμένη συμμετοχή της αυτοπαραγωγής στην ηλεκτρισμένη ισχύ των ενεργειακών κοινοτήτων.	Η εμπειρία των προηγούμενων ετών αναδεικνύει ότι η χρηματοδοτική στήριξη δεν επαρκεί χωρίς κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο και εξασφαλισμένη πρόσβαση στο ηλεκτρικό δίκτυο. Οι πρόσφατες ρυθμιστικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες του 2026 δημιουργούν νέες προοπτικές για τη συλλογική αυτοπαραγωγή και τον διαμοιρασμό ενέργειας. Ωστόσο, απαιτούνται αποτελεσματική εφαρμογή, άρση των εμποδίων που παραμένουν και συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.	Ενίσχυση της συμμετοχής πολιτών, ΟΤΑ και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη δίκαιη και ενεργειακή μετάβαση, μέσω της άρσης των εμποδίων και της δημιουργίας ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και συλλογικής αυτοπαραγωγής σε εθνικό επίπεδο.	Η στρατηγική επιλογή συνδέεται άμεσα με την 4η ειδική σύσταση του Συμβουλίου για την Ελλάδα (2026), ιδίως ως προς τη βελτίωση της ποιότητας και της δυναμικότητας του δικτύου διανομής και την ανάπτυξη λύσεων ευελιξίας. Συνδέεται επίσης με την 3η σύσταση για την απλούστευση των κανονιστικών ρυθμίσεων και των διοικητικών διαδικασιών, με στόχο την άρση εμποδίων στην ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και συλλογικής αυτοπαραγωγής.	Το αναθεωρημένο ΕΣΕΚ (2024) προβλέπει την αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα και την προώθηση της αυτοκατανάλωσης, των ενεργειακών κοινοτήτων και της αποκεντρωμένης παραγωγής ενέργειας. Η άρση των θεσμικών και τεχνικών εμποδίων και η διευκόλυνση της πρόσβασης στο ηλεκτρικό δίκτυο αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών και την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση.	Η στρατηγική επιλογή συνάδει με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το σχέδιο REPowerEU, που προωθούν την επιτάχυνση των ΑΠΕ και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση. Συνδέεται επίσης με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2023/2413, για την προώθηση των ΑΠΕ και των ενεργειακών κοινοτήτων, καθώς και με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/944, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1711, που κατοχυρώνει το δικαίωμα διαμοιρασμού ενέργειας.	Η στρατηγική επιλογή συνδέεται με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για τις ενεργειακές κοινότητες και την αυτοπαραγωγή, ιδίως τον ν. 5037/2023, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, με τον οποίο θεσπίστηκαν οι Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας και οι Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών. Η αποτελεσματική εφαρμογή του πλαισίου και η άρση των εμποδίων που παραμένουν αποτελούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ενεργειακών κοινοτήτων σε εθνικό επίπεδο.	
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 – Χαρακτηριστικά προ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ							ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ		ΣΧΕΔΙΑΣ	
Α/Α	Κωδικός ανάγκης / στρατηγικής επιλογής	Σύντομη περιγραφή παρέμβασης	Κωδικός γενικού στόχου	Κωδικός ειδικού στόχου / υποστόχου	Ενδεικτικός προϋπολογισμός (€)	Εκτιμώμενη διάρκεια υλοποίησης (μήνες)	Περιγραφή ωριμότητας	Βαθμός ωριμότητας	Κατηγορία Παρέμβασης (Μεταρρύθμιση / Επένδυση)	Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1	Βιώσιμη και οικονομικά προσιτή θέρμανση στις λιγνιτικές περιοχές: Συνέχιση και ενίσχυση των προγραμμάτων χρηματοδότησης για την εγκατάσταση αντλιών θερμότητας και την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών στις λιγνιτικές περιοχές, με διεύρυνση των δικαιούχων και προτεραιότητα στα ευάλωτα νοικοκυριά. Παράλληλα, στήριξη της ανάπτυξης βιώσιμων και οικονομικά προσιτών λύσεων τηλεθέρμανσης, με αξιοποίηση ΑΠΕ, αντλιών θερμότητας μεγάλης κλίμακας, αποθήκευσης θερμότητας και απορριπτόμενης θερμότητας, ως εναλλακτικών στη χρήση ορυκτού αερίου.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Υψηλός	επένδυση	Εθνικός Κλιματικός Νόμος (ν. 4936/2022) | αναθεωρημένο ΕΣΕΚ | θεσμικό πλαίσιο ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και ΑΠΕ | Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
2	1	Στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων στις λιγνιτικές περιοχές: Συνέχιση και ενίσχυση της στοχευμένης χρηματοδότησης ενεργειακών κοινοτήτων πολιτών, ΟΤΑ και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις λιγνιτικές περιοχές, με έμφαση σε έργα συλλογικής αυτοπαραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας που αποσκοπούν στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των μελών τους και συμβάλλουν στη μείωση του ενεργειακού κόστους και της ενεργειακής φτώχειας. Διεύρυνση των επιλέξιμων δικαιούχων και στήριξη τόσο νέων όσο και ώριμων έργων που δεν έχουν υλοποιηθεί λόγω χρηματοδοτικών περιορισμών, με στόχο την ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στα οφέλη της ενεργειακής μετάβασης.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Υψηλός	επένδυση	Ν. 5037/2023, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει | αναθεωρημένο ΕΣΕΚ | Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης

3	2	Προώθηση των ενεργειακών κοινοτήτων και της αυτοπαραγωγής: Αποτελεσματική εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου για την ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και έργων αυτοπαραγωγής σε εθνικό επίπεδο. Εξασφάλιση επαρκούς ηλεκτρικού χώρου, με ειδική μέριμνα για τις ενεργειακές κοινότητες, πλήρης εφαρμογή του (εικονικού) ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού και του διαμοιρασμού ενέργειας, απλούστευση των διαδικασιών σύνδεσης και συστηματική δημοσιοποίηση στοιχείων για την πορεία των έργων. Στόχος είναι η άρση των εμποδίων που περιορίζουν τη συμμετοχή πολιτών, ΟΤΑ και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ενεργειακή μετάβαση.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Υψηλός	μεταρρύθμιση	Ν. 5037/2023, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για τις ενεργειακές κοινότητες και την αυτοπαραγωγή | ισχύον κανονιστικό πλαίσιο για τον (εικονικό) ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό και τον διαμοιρασμό ενέργειας | Οδηγίες (ΕΕ) 2018/2001 και 2019/944, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν
4	1	Στήριξη νέων στις λιγνιτικές περιοχές: Δημιουργία ειδικού χρηματοδοτικού εργαλείου για τους νέους στις λιγνιτικές περιοχές, με στόχο την ενίσχυση των επαγγελματικών και επιχειρηματικών τους ευκαιριών. Στοχευμένη στήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας, της ανάπτυξης νέων οικονομικών δραστηριοτήτων και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις εργασίας, με κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης, απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Παράλληλα, παροχή ενημέρωσης, συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης για την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων, με στόχο τη δημιουργία ουσιαστικών προοπτικών παραμονής και επιστροφής των νέων στις λιγνιτικές περιοχές.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Υψηλός	επένδυση	Εθνικό πλαίσιο πολιτικών απασχόλησης, επαγγελματικής κατάρτισης και επιχειρηματικότητας | Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης

5	1	Οικονομική διαφοροποίηση και ανάπτυξη βιώσιμων δραστηριοτήτων στις λιγνιτικές περιοχές: Συνέχιση και ενίσχυση της χρηματοδότησης για την οικονομική διαφοροποίηση των λιγνιτικών περιοχών, με στήριξη επενδύσεων διαφορετικής κλίμακας, από μεγάλες παραγωγικές επενδύσεις έως μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τοπικές πρωτοβουλίες. Έμφαση στην ανάπτυξη βιώσιμων δραστηριοτήτων που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες κάθε περιοχής, όπως η αγροδιατροφή, η κυκλική οικονομία, ο βιώσιμος τουρισμός και η καινοτόμος μεταποίηση. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, της καινοτομίας και της τοπικής προστιθέμενης αξίας, με στόχο τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και μιας διαφοροποιημένης και ανθεκτικής τοπικής οικονομίας.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Υψηλός	επένδυση	Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης | Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης | ισχύον πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων και αναπτυξιακών κινήτρων
6	1	Αποκατάσταση των λιγνιτικών εκτάσεων: Ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης των πρώην λιγνιτικών εκτάσεων και διασφάλιση της μακροχρόνιας παρακολούθησης της κατάστασης των εδαφών, των υδάτων, των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας. Καθορισμός σαφών περιβαλλοντικών στόχων και δεικτών, με συστηματική δημοσιοποίηση στοιχείων για την πρόοδο και τα αποτελέσματα των εργασιών αποκατάστασης. Ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων αρχών, φορέων και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ώστε η αποκατάσταση να συνδέεται με τον χωρικό σχεδιασμό και τις μελλοντικές χρήσεις των εκτάσεων, με ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Μερικός	επένδυση	Ενωσιακό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την προστασία και αποκατάσταση των εδαφών, των υδάτων και της βιοποικιλότητας | εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι των λιγνιτωρυχείων | Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης | Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης
7	1	Ενίσχυση της συμμετοχικής διακυβέρνησης και παρακολούθησης της Δίκαιης Μετάβασης: Ενίσχυση της συμμετοχικής διακυβέρνησης της Δίκαιης Μετάβασης, με σταθερές διαδικασίες ουσιαστικής συμμετοχής της τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών και παραγωγικών φορέων και των πολιτών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των παρεμβάσεων. Συστηματική παρακολούθηση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με σαφείς δείκτες, δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων και αξιοποίησή τους για τη βελτίωση των πολιτικών.	ΓΣ 1	ΕΣ 1.3				Μερικός	μεταρρύθμιση	Θεσμικό πλαίσιο διακυβέρνησης της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης | Κανονιστικό πλαίσιο εταιρικής σχέσης και συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στην Πολιτική Συνοχής.
8										
9										

10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
26										

27										
28										
29										
30										

τεινόμενων παρεμβάσεων

ΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ		ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ				
Συμπληρωματικότητα και συνέργειες	Αναμενόμενο αποτέλεσμα	Φορέας υλοποίησης	Επάρκεια / ανάγκες ενίσχυσης φορέα	Χωροθέτηση παρέμβασης (NUTS 2 / Περιφέρεια)	Τμηματοποιημένο έργο 2021–2027	Συνεισφορά σε Αγροτική Περιοχή	Βαθμός προτεραιότητας (1 / 2 / 3)	Σχόλια
12	13	14	15	16	17	18	19	20
Η παρέμβαση αποτελεί συνέχεια και επέκταση του προγράμματος επιδότησης αντλιών θερμότητας που υλοποιείται στη Δυτική Μακεδονία στο πλαίσιο του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027. Η ιδιαίτερα υψηλή ζήτηση, με αιτήσεις που υπερβαίνουν σημαντικά τον διαθέσιμο προϋπολογισμό, αναδεικνύει την ανάγκη συνέχισης και ενίσχυσης της χρηματοδότησης κατά την περίοδο 2028–2034, καθώς και διεύρυνσης της επιλεξιμότητας των δικαιούχων.	Μείωση του κόστους θέρμανσης και της ενεργειακής φτώχειας, περιορισμός της εξάρτησης από ορυκτά καύσιμα και διασφάλιση βιώσιμων λύσεων θέρμανσης.			Δυτική Μακεδονία (EL53) και Πελοπόννησος (EL65), ειδικά η περιοχή Μεγαλόπολης			1	
Η παρέμβαση συμπληρώνει και επεκτείνει τις δράσεις στήριξης ενεργειακών κοινοτήτων του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027. Σύμφωνα με την 9η ανασκόπηση του Παρατηρητηρίου Ενεργειακών Κοινοτήτων & Αυτοπαραγωγής του Green Tank (στοιχεία έως Απρίλιο 2026), καταγράφεται σημαντική επιβράδυνση στην ανάπτυξη νέων έργων ενεργειακών κοινοτήτων. Τα ευρήματα αναδεικνύουν την ανάγκη συνέχισης της στοχευμένης χρηματοδότησης και αντιμετώπισης των εμποδίων υλοποίησης, σε συνέργεια με τις αναγκαίες θεσμικές μεταρρυθμίσεις.	Προώθηση των ΑΠΕ, μείωση ενεργειακού κόστους και ενεργειακής φτώχειας			Δυτική Μακεδονία (EL53) και Πελοπόννησος (EL65), ειδικά η περιοχή Μεγαλόπολης			1	

Η μεταρρύθμιση λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις επενδύσεις σε ενεργειακές κοινότητες και έργα αυτοπαραγωγής. Η 9η ανασκόπηση του Παρατηρητηρίου Ενεργειακών Κοινοτήτων & Αυτοπαραγωγής του Green Tank (στοιχεία έως Απρίλιο 2026) καταγράφει σημαντική επιβράδυνση στην ανάπτυξη νέων έργων και εμπόδια στην πρόσβαση στον ηλεκτρικό χώρο. Ωστόσο, οι νεότερες θεσμικές εξελίξεις, ιδίως η Υπουργική Απόφαση για την αυτοκατανάλωση (Σεπτέμβριος 2026) και ο ν. 5356/2026 για την κοινή χρήση ενέργειας, τη μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τη βελτίωση της πρόσβασης στο δίκτυο, δημιουργούν προϋποθέσεις αναζωογόνησης του ενδιαφέροντος. Η αποτελεσματική εφαρμογή τους και η αντιμετώπιση των εμποδίων που παραμένουν είναι αναγκαίες για την αξιοποίηση των υφιστάμενων και μελλοντικών χρηματοδοτικών εργαλείων.	Άρση των θεσμικών και τεχνικών εμποδίων στην ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και αυτοπαραγωγής, αύξηση της συμμετοχής πολιτών, ΟΤΑ και ΜμΕ στην ενεργειακή μετάβαση και ενίσχυση του κοινωνικού και συμμετοχικού χαρακτήρα του θεσμού.			εθνικό / σύνολο επικράτειας			1	
Η παρέμβαση αποτελεί συνέχεια και επέκταση των δράσεων του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027 για την απασχόληση και επιχειρηματικότητα των νέων, συμπεριλαμβανομένων των προσκλήσεων του 2026 για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας και την αυτοαπασχόληση ανέργων. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους θα συμβάλει στον σχεδιασμό στοχευμένων μέτρων για την περίοδο 2028–2034.	Δημιουργία νέων επαγγελματικών και επιχειρηματικών ευκαιριών για τους νέους, αύξηση της συμμετοχής τους στην τοπική οικονομία και ενίσχυση των προοπτικών παραμονής ή επιστροφής τους στις λιγνιτικές περιοχές.			Δυτική Μακεδονία (EL53) και Πελοπόννησος (EL65), ειδικά η περιοχή Μεγαλόπολης			1	

Η παρέμβαση αποτελεί συνέχεια των δράσεων επιχειρηματικότητας και οικονομικής διαφοροποίησης του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους και των αναγκών των τοπικών οικονομιών θα επιτρέψει την αποτελεσματικότερη στόχευση των πόρων της περιόδου 2028–2034, με έμφαση στη βιωσιμότητα των επενδύσεων, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην ενίσχυση της τοπικής προστιθέμενης αξίας.	Ενίσχυση της οικονομικής διαφοροποίησης, δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και ανάπτυξη νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων που μειώνουν την εξάρτηση των τοπικών οικονομιών από τον λιγνίτη.			Δυτική Μακεδονία (EL53) και Πελοπόννησος (EL65), ειδικά η περιοχή Μεγαλόπολης			1	
Η παρέμβαση αποσκοπεί στην ολοκλήρωση εντός της νέας προγραμματικής περιόδου των εργασιών αποκατάστασης των λιγνιτικών εκτάσεων και τη διαδικασία μεταβίβασης και αξιοποίησής τους. Παραμένει αναγκαία η διαφανής αποτύπωση της περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων, η ολοκλήρωση των δράσεων αποκατάστασης, η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους και η παρακολούθησή τους σε βάθος χρόνου. Η παρέμβαση θα διασφαλίσει τη συνέχεια των σχετικών δράσεων κατά την περίοδο 2028–2034.	Αποκατάσταση υποβαθμισμένων λιγνιτικών εκτάσεων, βελτίωση της περιβαλλοντικής τους κατάστασης και δημιουργία προϋποθέσεων για βιώσιμες νέες χρήσεις προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.			Δυτική Μακεδονία (EL53) και Πελοπόννησος (EL65), ειδικά η περιοχή Μεγαλόπολης			1	
Η παρέμβαση αξιοποιεί την εμπειρία των μηχανισμών διακυβέρνησης και παρακολούθησης του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027, με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών, της διαφάνειας και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης κατά την περίοδο 2028–2034.	Ενίσχυση της διαφάνειας, της ουσιαστικής συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση της Δίκαιης Μετάβασης καθώς και της λογοδοσίας.			Δυτική Μακεδονία (EL53) και Πελοπόννησος (EL65), ειδικά η περιοχή Μεγαλόπολης			1	

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ – ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Οι κωδικοί χρησιμοποιούνται στο φύλλο ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ. Το περιεχόμενο ακολουθεί το ισχύον σχέδιο του κανονιστικ
οριστικοποίησή του.

Κωδικός	Γενικός στόχος
ΓΣ 1	Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, ενίσχυση της συνοχής και της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας
ΓΣ 2	Στήριξη της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής ένταξης
ΓΣ 3	Στήριξη της εφαρμογής της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής
ΓΣ 4	Στήριξη της εφαρμογής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής
ΓΣ 5	Προστασία και ενίσχυση της δημοκρατίας και προάσπιση των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΓΣ 6	Υποστήριξη της υλοποίησης των πολιτικών ασύλου, μετανάστευσης, συνόρων και εσωτερικής ασφάλειας

;ού πλαισίου και θα επικαιροποιηθεί μετά την

Κύριο πεδίο πολιτικής
Πολιτική Συνοχής / ΕΤΠΑ – ΤΣ
Κοινωνική πολιτική / ΕΚΤ
ΚΓΠ
ΚΑΛΠ
Δημοκρατία / δικαιώματα / διακυβέρνηση
Εσωτερικές Υποθέσεις

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΟΧΟΙ – ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Οι κωδικοί υποστόχων χρησιμοποιούνται στο φύλλο ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ. Οι διατυπώσεις ακολουθούν το ισχύον σχέδιο του κανονιστικού πλαισίου και δεν προδικάζουν την τελική έκβαση της νομοθετικής διαδικασίας.

Κωδικός ειδικού στόχου	Ειδικός στόχος	Κωδικός υποστόχου	Υποστόχος
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.1	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη αστικών και αγροτικών περιοχών
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.2	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, των ΜΜΕ και της καθαρής βιομηχανικής μετάβασης
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.3	Δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και κυκλική οικονομία
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.4	Ψηφιακός μετασχηματισμός και ψηφιακή σύγκλιση
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.5	Έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.6	Πρόσβαση σε αγορές κεφαλαίου και επενδυτικά εργαλεία
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.7	Προσιτή στέγαση
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.8	Βιώσιμες μεταφορές, υποδομές και συνδεσιμότητα
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.9	Βιώσιμος τουρισμός και φυσική και πολιτιστική κληρονομιά
1	Βιώσιμη ευημερία, ανταγωνιστικότητα και συνοχή σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 1.10	Περιβάλλον, κλίμα, ύδατα και κυκλική οικονομία

2	Στήριξη των αμυντικών ικανοτήτων, της ανθεκτικότητας, της ετοιμότητας, της πολιτικής προστασίας και της ασφάλειας της Ένωσης σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 2.1	Αμυντική βιομηχανική βάση, υποδομές και στρατιωτική κινητικότητα
2	Στήριξη των αμυντικών ικανοτήτων, της ανθεκτικότητας, της ετοιμότητας, της πολιτικής προστασίας και της ασφάλειας της Ένωσης σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 2.2	Ετοιμότητα για κρίσεις και καταστροφές
2	Στήριξη των αμυντικών ικανοτήτων, της ανθεκτικότητας, της ετοιμότητας, της πολιτικής προστασίας και της ασφάλειας της Ένωσης σε όλες τις περιφέρειες	ΕΣ 2.3	Ασφάλεια, πολιτική προστασία και κυβερνοασφάλεια
3	Υποστήριξη των στόχων των Ταμείων του τομέα Εσωτερικών Υποθέσεων	ΕΣ 3.1	Στήριξη του ασύλου, της μετανάστευσης και της ένταξης
3	Υποστήριξη των στόχων των Ταμείων του τομέα Εσωτερικών Υποθέσεων	ΕΣ 3.2	Στήριξη της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και της ευρωπαϊκής πολιτικής θεωρήσεων
3	Υποστήριξη των στόχων των Ταμείων του τομέα Εσωτερικών Υποθέσεων	ΕΣ 3.3	Στήριξη της εσωτερικής ασφάλειας
4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού μοντέλου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας	ΕΣ 4.1	Στήριξη της απασχόλησης, ποιοτικές θέσεις εργασίας και ίσες ευκαιρίες
4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού μοντέλου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας	ΕΣ 4.2	Δεξιότητες, εκπαίδευση και διά βίου μάθηση
4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού μοντέλου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας	ΕΣ 4.3	Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού μοντέλου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας	ΕΣ 4.4	Εκσυγχρονισμός, ψηφιοποίηση και ενίσχυση της ποιότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας
4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού μοντέλου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας	ΕΣ 4.5	Κάλυψη ελλείψεων εργατικού δυναμικού και άμβλυνση ανισοτήτων μεταξύ γενεών και περιφερειών
4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του κοινωνικού μοντέλου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας	ΕΣ 4.6	Αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της κλιματικής πολιτικής

5	Διατήρηση της ποιότητας ζωής μέσω μιας ανταγωνιστικής, βιώσιμης, ελκυστικής και ανθεκτικής γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	ΕΣ 5.1	Επαρκές και δικαιότερο εισόδημα για τους αγρότες
5	Διατήρηση της ποιότητας ζωής μέσω μιας ανταγωνιστικής, βιώσιμης, ελκυστικής και ανθεκτικής γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	ΕΣ 5.2	Μακροπρόθεσμη επισιτιστική ασφάλεια
5	Διατήρηση της ποιότητας ζωής μέσω μιας ανταγωνιστικής, βιώσιμης, ελκυστικής και ανθεκτικής γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	ΕΣ 5.3	Ενίσχυση των αγροτικών περιοχών και προώθηση της καινοτομίας, της ανθεκτικότητας και της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης
5	Διατήρηση της ποιότητας ζωής μέσω μιας ανταγωνιστικής, βιώσιμης, ελκυστικής και ανθεκτικής γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	ΕΣ 5.4	Βιώσιμη αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και γαλάζια οικονομία, με ενίσχυση των παράκτιων κοινοτήτων και της βιώσιμης διαχείρισης των ωκεανών
5	Διατήρηση της ποιότητας ζωής μέσω μιας ανταγωνιστικής, βιώσιμης, ελκυστικής και ανθεκτικής γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	ΕΣ 5.5	Βιώσιμη γεωργία και δασική διαχείριση, προστασία του περιβάλλοντος, βιοποικιλότητα, φυσικοί πόροι και κλιματική ανθεκτικότητα
6	Προστασία και ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας και του κράτους δικαίου	ΕΣ 6.1	Ανοιχτές, βασισμένες στα δικαιώματα, δημοκρατικές, ισότιμες και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες
6	Προστασία και ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας και του κράτους δικαίου	ΕΣ 6.2	Ενίσχυση της δημοκρατίας, των δικαιωμάτων, της συμπερίληψης και της ενεργού κοινωνικής συμμετοχής
6	Προστασία και ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας και του κράτους δικαίου	ΕΣ 6.3	Ενίσχυση των συστημάτων δικαιοσύνης, των πλαισίων καταπολέμησης της διαφθοράς και του πλουραλισμού των μέσων ενημέρωσης
6	Προστασία και ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας και του κράτους δικαίου	ΕΣ 6.4	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης
6	Προστασία και ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας και του κράτους δικαίου	ΕΣ 6.5	Πολιτισμός, ευρωπαϊκές αξίες και δημιουργικοί τομείς

Σύσταση	Σχετικό τμήμα της Σύστασης	Αντίστοιχος υποστόχος ΕΠΕΣ	Αιτιολόγηση
1η	Τήρηση των μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και συμμόρφωση με το δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ	—	Οριζόντια δημοσιονομική διαχείριση· δεν αντιστοιχεί άμεσα σε συγκεκριμένο υποστόχο
1η	Αξιοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες	2.1	Συνδέεται άμεσα με την ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων και των σχετικών δαπανών
1η	Ενίσχυση των αμυντικών δαπανών και της ετοιμότητας και διατήρηση διαρθρωτικά υψηλότερου επιπέδου αμυντικών δαπανών	2.1, 2.2	Αφορά τόσο την αμυντική ικανότητα όσο και την ετοιμότητα
1η	Προσωρινά και στοχευμένα μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων στις τιμές ενέργειας	1.3, 4.6	Συνδέεται με τη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και την προστασία από τις κοινωνικές επιπτώσεις της ενεργειακής πολιτικής
1η	Προστασία ευάλωτων νοικοκυριών από τις αυξήσεις των τιμών ενέργειας	4.3, 4.6	Άμεση σύνδεση με κοινωνική προστασία και αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της ενεργειακής/κλιματικής πολιτικής
1η	Αντιμετώπιση των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων	1.2	Στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της βιομηχανίας απέναντι στο ενεργειακό κόστος
1η	Διατήρηση κινήτρων για εξοικονόμηση ενέργειας	1.3	Άμεση σχέση με ενεργειακή μετάβαση και εξοικονόμηση ενέργειας
1η	Βελτίωση φορολογικής συμμόρφωσης μέσω συγκέντρωσης και ψηφιοποίησης τελωνειακών και φορολογικών ελέγχων	1.4, 6.4	Ψηφιακός μετασχηματισμός της διοίκησης και αποτελεσματικότητα δημόσιας διοίκησης
1η	Βελτίωση της διαφάνειας του φορολογικού συστήματος και αξιολόγηση/εξορθολογισμός φορολογικών δαπανών	6.3, 6.4	Ενίσχυση διαφάνειας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης
1η	Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης	6.4	Άμεση αντιστοίχιση
1η	Πλήρης εφαρμογή του πλαισίου πολυεπίπεδης διακυβέρνησης	6.4	Άμεση σχέση με τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης και διακυβέρνησης
1η	Μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που διακρατούνται από τράπεζες και διαχειριστές πιστώσεων	1.6	Σχετίζεται με τη χρηματοπιστωτική αγορά και τη βελτίωση της πρόσβασης/λειτουργίας των χρηματοδοτικών εργαλείων
1η	Επιτάχυνση των δικαστικών διαδικασιών που σχετίζονται με εκκαθαρίσεις	6.3	Άμεση σχέση με την αποτελεσματικότητα του συστήματος δικαιοσύνης

Σύσταση	Σχετικό τμήμα της Σύστασης	Αντίστοιχος υποστόχος ΕΠΕΣ	Αιτιολόγηση
2η	Συνέχιση των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	Οριζόντιο	Δεν αφορά έναν συγκεκριμένο υποστόχο· εξαρτάται από το αντικείμενο των επιμέρους μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων
2η	Διατήρηση του ρυθμού εφαρμογής των προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής	Οριζόντιο	Αφορά την εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής συνολικά και όχι συγκεκριμένο θεματικό υποστόχο

2η	Ανακατανομή πόρων προς στρατηγικές προτεραιότητες	6.4 / οριζόντιο	Σχετίζεται με τη διακυβέρνηση και αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων πόρων, αλλά δεν έχει αυτοτελή θεματική αντιστοίχιση
2η	Αξιοποίηση των δυνατοτήτων ευελιξίας στην ενδιάμεση επανεξέταση της Πολιτικής Συνοχής	Οριζόντιο	Αφορά τον προγραμματισμό και τη διαχείριση των πόρων της Πολιτικής Συνοχής

Σύσταση	Σχετικό τμήμα της Σύστασης	Αντίστοιχος υποστόχος ΕΠΕΣ	Αιτιολόγηση
3η	Απλούστευση των κανονιστικών ρυθμίσεων και εξορθολογισμός/ψηφιοποίηση των διοικητικών διαδικασιών	6.4, 1.4	Μεταρρύθμιση δημόσιας διοίκησης και ψηφιακός μετασχηματισμός
3η	Ολοκλήρωση του κανονιστικού πλαισίου για την περιβαλλοντική αδειοδότηση	1.1	Άμεση σχέση με περιβαλλοντική πολιτική και διαχείριση
3η	Ολοκλήρωση του πλαισίου για τις συμβάσεις παραχώρησης σε ακτές	1.9	Σύνδεση με βιώσιμο τουρισμό και αξιοποίηση/προστασία φυσικής κληρονομιάς και παράκτιου χώρου
3η	Άρση των υψηλών φραγμών εισόδου στην παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών και στη σύσταση επιχειρήσεων	1.2	Ενίσχυση επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας
3η	Βελτίωση της διακυβέρνησης του εθνικού συστήματος έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας	1.5	Άμεση αντιστοίχιση
3η	Μείωση του κατακερματισμού στη διαχείριση της πολιτικής έρευνας και της χρηματοδότησης	1.5, 6.4	Αφορά την πολιτική E&A και τη διακυβέρνησή της
3η	Διευκόλυνση της πρόσβασης νεοφυών και αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση	1.6	Άμεση σχέση με πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία
3η	Ανάπτυξη τοπικών αγορών ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων και κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	1.6	Άμεση αντιστοίχιση
3η	Προώθηση της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ	1.2, 1.4	Ψηφιακός μετασχηματισμός των ΜΜΕ και ενίσχυση ανταγωνιστικότητας
3η	Εξορθολογισμός των δικαστικών διαδικασιών και περιορισμός της διάρκειάς τους	6,3	Άμεση αντιστοίχιση με το σύστημα δικαιοσύνης
3η	Επιτάχυνση των αστικών διαδικασιών και των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων	6.3, 6.4	Δικαιοσύνη και αποτελεσματικότητα δημόσιας διοίκησης
3η	Ολοκλήρωση της πολεοδομικής μεταρρύθμισης	1.1, 1.7	Αστική/χωρική ανάπτυξη και δημιουργία προϋποθέσεων για στέγαση
3η	Έναρξη ισχύος πολεοδομικών σχεδίων που καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια	1,1	Ολοκληρωμένος χωρικός σχεδιασμός

Σύσταση	Σχετικό τμήμα της Σύστασης	Αντίστοιχος υποστόχος ΕΠΕΣ	Αιτιολόγηση
4η	Ανάπτυξη λύσεων ευελιξίας και υπεράκτιας αιολικής δυναμικότητας	1.3	Ενεργειακή μετάβαση και ανάπτυξη καθαρής ενέργειας

4η	Ολοκλήρωση των διασυνδέσεων των νησιών	1.8	Ενεργειακές υποδομές και συνδεσιμότητα
4η	Βελτίωση της ποιότητας και της δυναμικότητας του δικτύου διανομής	1.3, 1.8	Ενεργειακές υποδομές και ενεργειακή μετάβαση
4η	Αναπροσαρμογή των ενεργειακών φόρων για την παροχή κινήτρων εξηλεκτρισμού	1.3	Ενίσχυση της ενεργειακής μετάβασης
4η	Σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων, ιδίως στη βιομηχανία	1.3, 1.2	Πράσινη μετάβαση και καθαρή βιομηχανική μετάβαση
4η	Επιτάχυνση της απανθρακοποίησης του τομέα των μεταφορών	1.8	Βιώσιμες μεταφορές
4η	Ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης στον τομέα των μεταφορών με λεωφορείο	1.8	Βιώσιμες δημόσιες μεταφορές
4η	Επέκταση και αναβάθμιση του εθνικού σιδηροδρομικού συστήματος	1.8	Βιώσιμες μεταφορές και υποδομές
4η	Ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας	1.8, 1.4	Βιώσιμη και ψηφιοποιημένη μεταφορική υποδομή
4η	Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των βασικών υποδομών στην κλιματική αλλαγή	1.10, 5.5, 2.2	Κλιματική ανθεκτικότητα και προστασία κρίσιμων υποδομών
4η	Αύξηση της ιδιωτικής ασφαλιστικής κάλυψης έναντι φυσικών καταστροφών	2.2, 1.10	Ανθεκτικότητα και ετοιμότητα έναντι φυσικών καταστροφών
4η	Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και των σχετικών υποδομών	1.10, 5.5	Διαχείριση φυσικών πόρων και κλιματική ανθεκτικότητα
4η	Επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων	1.1	Κυκλική οικονομία και περιβαλλοντική διαχείριση
4η	Βελτίωση της διαχείρισης στερεών αποβλήτων, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό επίπεδο και στα νησιά	1.10, 1.1	Κυκλική οικονομία/περιβάλλον και περιφερειακή ανάπτυξη

Σύσταση	Σχετικό τμήμα της Σύστασης	Αντίστοιχος υποστόχος ΕΠΕΣ	Αιτιολόγηση
5η	Αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών, των νέων και των ευπαθών ομάδων	4.1, 4.3, 4.5	Απασχόληση, κοινωνική ένταξη και αντιμετώπιση ανισοτήτων
5η	Βελτίωση της ποιότητας των θέσεων εργασίας	4.1	Άμεση αντιστοίχιση
5η	Προώθηση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας	4.1	Άμεση αντιστοίχιση
5η	Επέκταση της τυπικής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας	4.2, 4.4	Εκπαίδευση και φροντίδα
5η	Επέκταση της μακροχρόνιας φροντίδας	4.4	Άμεση σχέση με πρόνοια και μακροχρόνια φροντίδα
5η	Βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων	4.2	Άμεση αντιστοίχιση
5η	Διεύρυνση της κατάρτισης και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών	4.2	Δεξιότητες και ποιότητα εκπαίδευσης

5η	Ενίσχυση της σχολικής αυτονομίας	4.2, 6.4	Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και διοικητική αποτελεσματικότητα
5η	Εξορθολογισμός των κοινωνικών παροχών και βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες	4.3	Κοινωνική προστασία και πρόσβαση σε υπηρεσίες
5η	Επέκταση της κοινωνικής και οικονομικά προσιτής στέγασης	1.7, 4.3	Προσιτή στέγαση και κοινωνική ένταξη
5η	Νέος οικοδομικός κώδικας	1.7	Δημιουργία προϋποθέσεων για προσιτή στέγαση
5η	Προώθηση της πρόσβασης σε ποιοτική και οικονομικά προσιτή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	4.4	Άμεση αντιστοίχιση
5η	Ενίσχυση της πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης	4.4	Άμεση αντιστοίχιση
5η	Αντιμετώπιση των γεωγραφικών ανισορροπιών στην υγειονομική περίθαλψη	4.4, 4.5	Υγειονομική κάλυψη και περιφερειακές ανισότητες
5η	Αντιμετώπιση των ελλείψεων νοσηλευτών και ιατρών	4.4, 4.5	Ελλείψεις εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας
5η	Μείωση των άμεσων πληρωμών από τους ασθενείς	4.4, 4.3	Προσιτή υγειονομική περίθαλψη και μείωση κοινωνικών ανισοτήτων